

Bogatstvo različitosti u mješovitim skupinama

Elida Juričić, odgajateljica mentorica
Dječji vrtić Punta
Dječji vrtići Pula

Imali smo prilike uvjeriti se u neprocjenjivu vrijednost praktičnog iskustva, pogotovo kad je riječ o odgajateljskoj praksi u kojoj se svakodnevno susrećemo s novim izazovima. Stoga vjerujemo da će vas zanimati saznanja do kojih je odgajateljica Elida Juričić došla radeći u mješovitim skupinama.

U životu ljudi postoje brojne različitosti – netko se bavi informatikom, netko glazbom, netko voli putovanja, a drugi 'putuju' čitajući knjige. Svatko od nas ima svoje interese, želje, potrebe, motivaciju. Kao odgajateljica predškolske djece često sam se pitala jesu li mješovite skupine bolje za djecu ili je kvalitetniji rad u tzv. čistim skupinama? Mišljenja o tome su podijeljena. Odgovor

na ova i slična pitanja koja postavljaju moji kolegice i kolege, teoretičari ili roditelji, svima nama predstavljaju izazov, no meni se čini da je jedini ispravan odgovor potvrda prakse. Vjerujem da su djeca dovoljno kompetentna da nam svojim djelovanjem i ponašanjem daju najbolje odgovore na ta pitanja. Tijekom svog dvanaestogodišnjeg radnog iskustva susrela sam se s radom u tzv.

čistim i mješovitim skupinama. Mješovite skupine bile su prve u kojima sam radila, ali tada o njima nisam 'toliko' i 'tako' razmišljala. Zatekla sam se u njima i učila igrajući se i stvarajući zajedno s djecom. Nisam razmišljala o tome koliko u skupini ima trogodišnjaka a koliko šestogodišnjaka, samo sam mislila kako raditi najbolje u konkretnoj situaciji. Živjeli smo zajedno, međusobno se pomagali i poštivali različitost u odnosu na dob.

Kad o tome danas razmišljam, prisjećam se kako su te skupine u svojem sastavu ipak bile bogatije starijom djecom, uz tek nekolicinu mlađe. U to vrijeme počela sam u mješovitoj skupini raditi po programu *Korak po korak*. Uvažavanje različitosti, poštivanje individualnosti djeteta, stvaranje bogatog poticajnog okruženja uz organizaciju rada po centrima, uz fleksibilnu organizaciju poslijepodnevnog odmora u kojoj su djeca mogla birati žele li spavati ili ne, obilježili su ovo razdoblje mog rada. Pristup 'mješovitosti' bio je ostvaren kroz pravo na različitost.

Život me tada vodi dalje. Dolazim u vrtić u kojem radim i danas – u dječji vrtić Punta. Tada su u tom objektu radile tri odgojne skupine: mlađa, srednja i starija. To je bio moj prvi susret s tzv. čistim skupinama. Dvije starije skupine međusobno su surađivale pa su se djeca na katu slobodno kretala, dok je treća ili najmlađa skupina arhitektonski bila izdvojena, iako je i ona bila dio naše 'zajednice'. Svaka je skupina imala organizirane centre koji su pratili dječje interese, fleksibilan poslijepodnevni odmor (spavači – nespavači), a vrata između dviju starijih skupina cijelo su vrijeme bila otvorena pa su se djeca mogla slobodno kretati iz skupine u skupinu. Zajedno s dječjim interesima, rasli su, bogatili se i razvijali projekti namijenjeni djeci.

Prije otprilike četiri godine otvorena je jedna nova jasljička skupina, a od tri vrtićke skupine organizirane su dvije mješovite vrtićke. Tako je moja mješovita vrtićka

skupina tri godine za redom imala veći broj starije djece, uz to da su nam se svake godine upisivala nova mlađa djeca koja su se postupno prilagođavala i kao male 'spužve' upijala od starijih. Tad sam se kao odgajateljica našla u posve novoj situaciji jer sam nakon generacija starijih skupina sad imala i mlađu djecu koja su tražila puno više pažnje. Bio je to za sve nas veliki izazov – ja sam rad trebala prilagoditi mlađoj djeci, a starija su trebala vježbati svoje strpljenje. No, svaka je situacija bila prilika za učenje. Znalo se, recimo, događati da mlađe dijete traži od mene da ga obrišem ili s njim odem u WC dok starijoj djeci objašnjavam pravila neke igre. Aktivnost se tada prekidala jer je dijete trebalo moju pomoć, a dok bih se vratila natrag u sobu ostala djeca su već bila u drugim aktivnostima. Iako su se starija djeca tada bavila nekim drugim sadržajima, i iako smo se prekinutoj igri vratili kad kada se interes za nju opet javio, znam da sam toj djeci mogla pružiti 'više', da su organizacijski uvjeti bili malo drukčiji.

Ove godine naša se mješovita skupina okrenula u drugom smjeru. Od dvadeset i petero upisane djece, troje djece su predškolci, troje djece ima

Mješovitost je poticajna – ako u skupini prevladavaju starija djeca, ona potiču na istraživanje i prenošenje iskustava.

pet godina, a ostali su četverogodišnjaci i trogodišnjaci. Rad u skupinama i dalje provodimo po centrima, iako sada sličice za pojedine igre znamo nalaziti u loncu za kuhanje. Rad prilagođavamo uvjetima u skupini. S obzirom na veći broj mlađe djece, centri su opremljeniji sredstvima koja su poticajna za njihovu dob. Što je sada s troje školaraca? Oni traže 'poticajniju' sredinu. Uloga je nas odgajatelja 'predvidjeti' koliko su materijali i aktivnosti koje nudimo poticajni za djecu ove dobi. Ukoliko procijenimo da nisu dovoljno izazovni, mijenjamo strategiju i nudimo im druge poticaje, iako često zbog velikog broja mlađe djece i njihovih potreba to nismo u mogućnosti. Praksa nam je pokazala da djeca

ove dobi spontano odlaze u susjednu skupinu u kojoj trenutno ima više starije djece, dok njihova mlađa djeca dolaze k nama. Pokazalo se da u dijete treba imati povjerenje jer ono samo nalazi put koji mu je najprimjereniji. Idealno vrijeme za posvećivanje šestogodišnjacima u ovakvim mješovitim skupinama pokazalo se vrijeme poslijepodnevnog odmora, kad odgajatelji mogu svoju pažnju potpuno darovati nespavačima jer se mlađa djeca odmaraju.

Ovo su neka saznanja do kojih sam došla radeći u mješovitim skupinama:

1. Mješovitost je poticajna – ako u skupini prevladavaju starija djeca, ona potiču na istraživanje i prenošenje iskustava.
2. Poštujući mlađe, stariji vježbaju strpljivost.
3. Manji broj starije djece u skupini ne napreduje onako brzo kao kad je u skupini veći broj starije djece.
4. Mlađe dijete traži pomoć starijeg (ne uvijek, ali češće), a starije dijete pomažući mu provjerava svoje znanje, sposobnost verbalnog izražavanja, uviđa praktičnost primjene vlastitog znanja, te stječe potrebnu socijalnu kompetenciju.
5. Uz različite centre po sobama, mješovitost skupina još je jedan poticaj za slobodno kretanje djece u susjedne skupine.
6. Mješovitost bi bila idealna uz ravnomjeran izbor broja djece pojedine dobi za svaku skupinu.

I na kraju što reći? Mješovitost postoji, ona je oko nas i onda kad su skupine 'čiste', jer svako je dijete različito. Djeca žive uz deset godina stariju braću, ili braću i sestre koji su bebe pa se međusobno uvažavaju i jedni od drugih uče iako svatko od njih ima svoje potrebe. Mješovitost je preduvjet budućeg poštivanja različitosti i priprema djeteta za život.